

Denizin Japon Halk İnançlarına Etkisi: Maitreya'nın Gemisi Örneği

Mevlûde KÖROĞLU YETKİN | <https://orcid.org/0000-0002-2021-4781>

Dr. | Yazar | mewlude.koroglu@gmail.com

Ondokuz Mayıs Üniversitesi | <https://ror.org/028k5qw24>

Felsefe ve Din Bilimleri | Samsun, Türkiye

Öz

Deniz, Japonların inanç hayatında tarih boyunca varlık gösteren en etkili unsurlardan biri olmuştur. Fakat gerek Japon halk bilimcileri tarafından gerekse resmî söylemde fazla üzerinde durulmamıştır. Dolayısıyla Japon halk inançları üzerinde denizin etkisi modern döneme kadar anlaşılamamıştır. Bu çalışmada denizin Japon halk inançları üzerindeki etkisi Maitreya'nın gemisi örneğinden hareketle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Japonya'ya dışarıdan gelen Budizm ve Maitreya Buda inancı öncelikle Japonların daha önce inandıkları ve ibadet ettikleri unsurlarla karşılaşmış, onların da etkisiyle farklı bir anlam ve yorum kazanmıştır. Bu çalışmada Budizm'in kurtarıcısı, geleceğin Buda'sı olan Maitreya'nın Japon halk inançlarıyla karşılaşması ve kaynaşması sonucunda nasıl bir renge büründüğü ele alınmıştır. Birinci kısımda deniz temelli bazı Japon halk inançları incelenmiştir. Özellikle Maitreya Buda inancını etkileyen tokoyo ve takarabune üzerinde durulmuştur. Tokoyo Japonların zamansal olarak ebedî, mekânsal olarak ise denizin ötesi olarak tasvir ettikleri bir öte dünyadır. Tokoyonun Kamiler ile ölen insanların ruhlarının göç ettikleri ve yaşamaya devam ettikleri yer olduğuna inanılmıştır. Ayrıca bazı ürünlerin Japonya'ya geldiği ilk kaynak yeri olduğu düşünülmüştür. Tokoyonun bir tür cennet tasviri olduğu düşünülse de tokoyoya ilgili anlatıların tam bir cennet tasviri sunduğunu söylemek güçtür. Tokoyodan geldiğine inanılan gemiye ise takarabune denilmiştir. Bu geminin Shichi Fukujin adı verilen Yedi Şans Tanrısı tarafından yönetildiğine inanılmıştır. Yedi Şans Tanrısı, kökenleri Hint, Çin ve yerli Japon servet tanrılarına dayanan bir grup tanrıdır. Yedi Şans Tanrısı'ndan biri olan Hotei'nin kökleri Budizm'e dayanmaktadır. Hotei, genellikle şişman, neşeli ve kel bir keşiş olarak tasvir edilmektedir. Çocukların koruyucu azizi, olumsuz koşullara rağmen neşesini koruyan, mutlu bir kişiliği temsil etmektedir. Ona ait olduğuna inanılan bir şiirde kendisinin Maitreya Buda'nın enkarnasyonu olduğunu dile getirmiştir. Bu anlatılar Çin'den Japonya'ya ulaşmış ve Hotei, Yedi Şans Tanrısı'ndan biri haline gelmiştir. Hazine gemisiyle geleceğine, sırtında taşıdığı çantadan çocuklara hediyeler dağıtacağına inanılmıştır. İkinci kısımda Maitreya'nın gemisi üzerinde durulmuştur. Budizm Kore üzerinden Japonya'ya girmiş ve Japonya'ya gelen ilk yabancı din olmuştur. Kısa sürede imparatorun desteğini alan Budizm krallığın dinlerinden biri olarak kabul edilmiş ve devlet dini seviyesine yükseltilmiştir. Halk arasında yayılmasında rol oynayan anahtar figür ise kral naipliği yapan Prens Shotoku (574-622) olmuştur. Prens Shotoku'nun yönetiminde yer aldığı dönem barış ve huzur içinde geçtiği için Maitreya Çağı'nda yaşanacak olan barış, huzur ve refahla özdeşleştirilmiştir. Prens Shotoku'nun da Maitreya'nın enkarnasyonu olduğu inancı halk arasında yayılmıştır. Maitreya'nın gemisinin pirinçle dolu olacağına ve denizin ötesinden Japonya'nın güneyinde bulunan Kashima açıklarına geleceğine inanılmaktadır. Bu inancın 14. yüzyıldan itibaren Japon halkı arasında yayıldığı düşünülmektedir. Bazı bölgelerde Maitreya'nın gemisinin gelmesi için yazılan şiirler ve yapılan danslar bulunmaktadır. Bu şarkıların sözlerinin büyük ölçüde Maitreya'nın gemisinin gelmesine ve bolluk çağını getirmesine yönelik bir tür dua oldukları anlaşılmaktadır. Bu şarkılarla birlikte insanlar dans edip ekilen pirinç tohumunun bol hasat vermesi ve bereketli olması için dua etmektedirler. Maitreya'nın gemisinin gelmesiyle ilgili şarkılar ve danslar günümüzde Japonya'nın bazı bölgelerinde festivallerde hala devam ettirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Budizm, Maitreya Buda, Tokoyo, Takarabune, Japonya

Atıf Bilgisi

Köroğlu Yetkin, Mevlûde. "Denizin Japon Halk İnançlarına Etkisi: Maitreya'nın Gemisi Örneği". *Rize İlahiyat Dergisi* 28 (Nisan 2025), 217-227.

<https://doi.org/10.32950/rid.1490140>

Yayın Bilgileri

Türü

Araştırma Makalesi

Değerlendirme: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlleme

Süreç Bilgileri

Geliş Tarihi: 26.05.2024

Kabul Tarihi: 22.12.2024

Yayın Tarihi: 20.04.2025

Etik Beyan

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Benzerlik Taraması

Yapıldı – iThenticate

Etik Bildirim: ilahiyatdergi@erdogan.edu.tr

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman

Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakları & Lisans

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Dizinlenme Bilgisi

The Effect of The Sea on Japanese Folk Beliefs: The Example of Maitreya's Ship

Mevlûde KÖROĞLU YETKİN | <https://orcid.org/0000-0002-2021-4781>

PhD | Author | mewlude.koroglu@gmail.com

Ondokuz Mayıs University | <https://ror.org/028k5qw24>

Philosophy and Religious Sciences | Samsun, Türkiye

Abstract

The sea has been one of the most influential elements in the faith life of the Japanese during history. However, it has not been dwelled on much either by Japanese folklorists or in formal discourse. Therefore, the influence of the sea on Japanese folk faiths has not been understood until the modern period. In this study, the effect of the sea on Japanese folk faiths has been attempted to be revealed with the example of Maitreya's ship. Buddhism and Maitreya Buddha faith, which came to Japan from outside, first encountered the elements that the Japanese believed and worshipped before and gained a different meaning and interpretation with the influence of them. This study focuses on how Maitreya, the savior of Buddhism and the future Buddha, acquired a color as a result of encountering and merging with Japanese folk faiths. In the first part, some sea based Japanese folk faiths were examined. Especially tokoyo and takarabune, which influenced the faith of Maitreya Buddha, were dwelled on. Tokoyo is an afterlife that the Japanese describe as timeless and eternal and spatially beyond the sea. It was believed that tokoyo was the place where the souls of people migrated and continued to live who died with Kamies. In addition, some products which came to Japan were thought that the first source of an origin. Although tokoyo is thought to be a kind of heavenly depiction, that is hard to say what the narratives about tokoyo present a complete depiction of paradise. The ship believed to have come from tokoyo has been named takarabune. This ship was believed to be led by the Seven Gods of Fortune called Shichi Fukujin. The Seven Fortune Gods are a group of gods that the origins based on the Indian, Chinese, and native Japanese gods of wealth. One of the seven Gods of Fortune, Hotei has roots based on Buddhism. Hotei is usually depicted as a fat, cheerful, bald monk. The patron saint of children represents a happy personality that maintains its joy despite adverse conditions. In a poem he wrote, he indicated of his own was the incarnation of Maitreya Buddha. These narratives reached Japan from China and Hotei became one of the Seven Gods of Fortune. There was believed that he would come with the treasure ship and distribute gifts to the children from the bag he carried on his back. The second part focuses on Maitreya's ship. Buddhism entered Japan through Korea and was the first foreign religion to come to Japan. Buddhism, which received the support of the emperor in a short time, was accepted as one of the religions of the kingdom and was raised to the level of state religion. The key figure, Prince Shotoku (574-622), that played role in its spread among the people, was a king regency. Since the reign of Prince Shotoku's passed in peace and tranquility, the peace that will be experienced in the Age of Maitreya has been identified with peace and prosperity. The faith that Prince Shotoku is also the incarnation of Maitreya has spread among the people. It is believed that Maitreya's ship will be full of rice and will come across the sea off the coast of Kashima, in southern Japan. There is thought that this faith spread among the Japanese people from the 14th century. In some regions, there are poems written and dances performed for Maitreya's ship for coming. The lyrics of these songs largely are understood that directed to be a kind of prayer for Maitreya's ship to come and bring the age of abundance. Along with these songs, people dance and pray that the sown rice seed will give a bountiful harvest and be fruitful. Songs and dances by the arrival of Maitreya's ship are still continued at festivals in parts of Japan today.

Keywords

Buddhism, Maitreya Buddha, Tokoyo, Takarabune, Japan

Citation

Köroğlu Yetkin, Mevlûde. "The Effect of The Sea on Japanese Folk Beliefs: The Example of Maitreya's Ship". *Rize Theology Journal* 28 (April 2025), 217-227.

<https://doi.org/10.32950/rid.1490140>

Publication Information

Type	Research Article	Peer-Review: Double anonymized - Two External
Process Information	Date of Submission: 26.05.2024	Date of Acceptance: 22.12.2024 Date of Publication: 20.04.2025
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.	
Ethics Committee Approval	Ethics committee approval is not required for this study.	
Plagiarism Checks	Yes – iThenticate	Complaints: ilahiyatdergi@erdogan.edu.tr
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.	
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.	
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.	

Abstracting and Indexes

Giriş

“Halk inançları”, “halk dini” veya –olumsuz anlam atfetmek için kullanılan- “batıl inanç” kavramları genellikle resmî veya kitabî din anlayışında bulunmayan fakat o dine inanan halk tarafından dini bir hüviyette gerçekleştirilen uygulamalar ve bunlarla ilişkili inançları ifade etmektedir. Halk inançları kavramı dinin doktrine yaptığı vurgunun aksine inanan insanlara yani halka vurgu yapmaktadır. İnsanın inançla ilişkisinin tek taraflı olmadığını, inançların da halkın sahip olduğu önyargılardan veya kabullerden etkilendiğini göstermektedir.¹ Halk inançlarında çeşitlilik söz konusudur, bir yerden diğer bir yere değişiklik göstermektedir. Bu çeşitliliği ve değişikliği ortaya çıkaran neden halkın yaşadığı coğrafya, sahip olduğu kültür, tarihsel arka plan gibi nedenler olabilmektedir.

Japon halk inançları üzerinde etkili olan unsurlar arasında denizler ve dağlar yer almaktadır. Japonya, doğu ve güneyde Büyük Okyanus, güneybatıda Doğu Çin Denizi, kuzeyde Ohotsk Denizi ve kuzeybatıda Japon Denizi'yle çevrili bir takımadadır. Dört büyük ada, çok sayıda küçük ada ve adacıktan oluşmaktadır. Bu durum tarihte Japonya'nın Asya'daki diğer kültürlerden uzak kalmasına neden olmuş, fakat tamamen izole de etmemiştir. Tarih boyunca özellikle Kore yarımadası ile ulaşım daha kolay sağlanırken, Japonya güneyden gelen sıcak akıntı ve kuzeyden gelen soğuk akıntılar nedeniyle çevredeki bölgelerden kültürel etkiler almaya açık olmuştur.² Diğer taraftan “Ateş Çemberi” olarak bilinen Büyük Okyanus'tan ve Japon Denizi'nden esen rüzgârlar Japon halkının yaşamını olumsuz etkilemiştir. Şiddetli kar yağışı, kuraklık, tropikal sıcaklıklar, yoğun yağışlı dönemler ile keskin mevsimsel değişikliklerin yaşanması dağlık bir ülke olan Japonya'da besin ihtiyacını karşılamayı zorlaştırmıştır. Bu yüzden dağlar ve denizler Japon halkının hem yaşamında hem de inançlarında belirleyici olmuştur.³

Türkiye'de Japon dinleri veya halk inançları hakkında yapılan çalışmalara 2006 yılında Halil İbrahim Şenavcu'nun *Japon Dini Bayramları* isimli yüksek lisans tezi⁴, 2012 yılında Hüsamettin Karataş'ın *Nichiren Budizmi* isimli doktora tezi⁵ ve 2015 yılında Halil İbrahim Şenavcu'nun *Dünden Bugüne Japon Budizmi: İnanç ve Uygulamaları* isimli doktora tezi⁶ öncülük etmiştir. Yetkin Karaoğlu'nun *Japon Yeni Dini Hareketleri* isimli eseri, Halil İbrahim Şenavcu'nun “Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği”⁷, Hüsamettin Karataş'ın “Şintoizm'de Arınma Ritüelleri”⁸ isimli makaleleri Japon inançlarını ortaya koyan önemli çalışmalardır. Son yıllarda Japon inançlarına ilginin arttığı ve yapılan çalışmaların genellikle Japon yeni dini hareketlerine yoğunlaştığı görülmüş, bu çalışmalarda Japon yeni dini hareketlerinin genel özellikleri⁹ ve Japon yeni dini hareketlerinden Omoto¹⁰, Tenrikyo¹¹ ve Aum Shinrikyo¹² ele alınmıştır. Japon dinleri hakkında yapılan çalışmalarda Şintoizm¹³, Budizm¹⁴ ve Şintoizmle Budizm arasındaki ilişkiler¹⁵ de incelenmiştir. Bu çalışmalarda Japonya'nın coğrafi konumu incelenirken denizlerle çevrili olduğu bilgisine kısaca değinilmiştir. Bazılarında deniz tanrıları konu edilmiş ve deniz tanrıları genellikle Şintoizmle ilişkili olarak ele alınmıştır. Samet Yaşkan *Şintoizm'de İbadet* isimli yüksek lisans tezinde Şinto ibadetlerine kaynaklık eden tabiat fenomenleri başlığı altında suya yer vermiş ve denizin etkisine değinmiştir. İbrahim Emre Şamlıoğlu *Çin ve Japon Dinlerinde Dağ Kültü*

¹ Patrick B. Mullen, “Belief and the American Folk”, *The Journal of American Folklore* 113/448 (2000), 119.

² Joseph M. Kitagawa, “Prehistoric Background of Japanese Religion”, *History of Religions* 2/2 (1963), 293.

³ Jacques Pezeu-Massabuau, *The Japanese Islands- A Physical and Social Geography*, çev. Paul C. Blum (Rutland: Charles E. Tuttle Company, 1978), 34.

⁴ Halil İbrahim Şenavcu, *Japon Dini Bayramları* (Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006).

⁵ Hüsamettin Karataş, *Nichiren Budizmi*, Ankara: Berikan Yayınevi, 2020.

⁶ Halil İbrahim Şenavcu, *Dünden Bugüne Japon Budizmi: İnanç ve Uygulamaları* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015).

⁷ Halil İbrahim Şenavcu, “Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği”, *Mizânü'l-Hak İslami İlimler Dergisi* 13 (2021), 195-219.

⁸ Hüsamettin Karataş, “Şintoizm'de Arınma Ritüelleri”, *The Journal of Academic Social Science Studies* 78 (2019), 1-12.

⁹ bk. Rümeysa Taşkın, *Japon Yeni Dini Hareketlerinde Temel İnanç Esasları ve İbadetler* (Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023).

¹⁰ bk. Enbiye Mahbube Dinler, *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Omoto* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019); Yetkin Karaoğlu, *Japon Yeni Dini Hareketi: Omoto* (Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022).

¹¹ bk. Enes Bostan, *Modern Bir Japon Dini Akımı: Tenrikyo* (Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022).

¹² bk. Zeynep Kaptan, *Japonya'da Bir Yeni Dini Hareket: Aum Shinrikyo* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021); Namık Berke Alpcan, *Dini Motivasyonlu Terörle Hukuki Mücadele Politikası: Japonya'nın Aum Shinrikyo ile Mücadele Örneği* (Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023).

¹³ bk. Merve Üstek, *Şintoizm'de Kadının Konumu* (İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019); Samet Yaşkan, *Şintoizmde İbadet* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020); Azize Kaplan, *Geleneksel Şinto Dininde Yaşam ve Ölüm* (Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022).

¹⁴ bk. Merve Susuz Aygül, *Orta Çağ Sötō Zen Budizminde Manastır Hayatı ve Dindarlık* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2021).

¹⁵ bk. Kübra Karaböcek, *Dinler Arası İlişkiler Perspektifinden Japonya'da Şintoizm-Budizm Etkileşimi* (Amasya: Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023).

isimli yüksek lisans tezinde¹⁶ dağı merkeze alan bir çalışma ortaya koymuştur. Görüldüğü üzere Türkiye’de denizin Japon inançları üzerindeki etkisini ortaya koyan müstakil bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple denizin Japon halk inançları üzerindeki etkisini Maitreya’nın¹⁷ gemisi örneği üzerinden inceleyen bu çalışmanın alana katkıda bulunması hedeflenmektedir.

Batı literatürü incelendiğinde ise Fabio Rambelli’nin editörlüğünü yaptığı *The Sea and the Sacred in Japan-Aspect of Maritime Religion* isimli eser çalışmamız açısından oldukça önemlidir. Bu eserde denizin Japon inanç tarihindeki yeri, deniz mitleri, deniz tanrıları, deniz kültürü, Budizm’in Japonya’ya girişiyle birlikte yaşanan gelişmeler, denizin ötesinden gelen Budalar ve Budizm’in halk inançlarına etkisiyle ortaya çıkan yeni yorumlar ele alınmıştır. Bu eser denizi merkeze alarak Japon halk inançlarını incelemiştir. Bu eserden ve diğer çalışmalardan faydalanarak kendilerini “deniz çocuğu”¹⁸ olarak niteleyen Japonların inançlarına denizin nasıl bir etkisi olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Japon halkbilimcileri denizin Japon kültürüne etkisi hakkında birbirinden farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Japon kültürünü, Japonya’nın dış dünyadan izole olduğu düşüncesinden hareketle kara temelli açıklayan görüşler çoğunlukta denizi merkeze alan görüşler de olmuştur. Ayrıca ikisinin aynı ölçüde Japon halkını ve inançlarını etkilediği de düşünülmüştür.¹⁹ Fakat Japonya’nın resmi söylemine bakıldığında denizin ezici varlığına rağmen, modern öncesi dönemde, birkaç örnek dışında deniz üzerinde fazla durulan bir konu olmamıştır. Bu durum yazılı kaynakların ağırlıklı olarak kara temelli olmasında da kendini göstermiştir.²⁰ Bu sebeplerden ötürü Japon halk inançları üzerinde denizin etkisini ortaya koymak zor görünse de incelenmesi ve üzerinde durulması Japon halk inançlarının anlaşılması açısından oldukça önemlidir.

Japonya’ya dışarıdan yani denizden gelen bir din olarak Budizm’in Japon halkı tarafından benimsenmesi ve hayata geçirilmesinde deniz temelli halk inançlarının etkisi görülmektedir. Bu noktadan hareketle birinci bölümde bazı deniz temelli Japon halk inançları ele alınacaktır. İkinci bölümde ise Budizm’de gelmesi beklenen kurtarıcı, geleceğin Buda’sı olan Maitreya’nın Japon halk inançları ile ilişkili olarak nasıl yorumlandığı ve denizin halk inançları üzerindeki etkisi Maitreya’nın gemisi örneği üzerinden incelenecektir.

1. Bazı Deniz Temelli Japon Halk İnançları

Deniz, Japon halk inançlarında hem kozmolojik hem de dini açıdan önemli bir yer tutar. Japonya’nın coğrafi yapısı, bu inanç sistemlerinin oluşumunda belirleyici bir rol oynar. Takımda olarak denizle çevrili Japonya, doğal sınırlarının ötesinde hem bilinmeyen hem de kutsal olanı barındıran bir mekân olarak tasavvur edilir. Bu tasavvur, Japon kozmolojisinde iki temel ilkeye dayanır: dikey ve yatay kozmoloji. Yatay kozmolojiye göre Japonya, denizle çevrili dünyanın merkezi olarak konumlanır. Deniz, bu modelde yalnızca coğrafi bir sınır değil, aynı zamanda zenginlik, refah ve bereketin kaynağıdır. Bu bağlamda, deniz yalnızca olumsuz unsurların (kirlilik) atıldığı bir alan değil, aynı zamanda topluma refah getiren bir kaynak olarak görülür. Denizle ilgili halk inançları, kıyılarda inşa edilen mabetlerde ve deniz tanrılarına adanan ritüellerde somutlaşır. Kıyı mabetleri, denizin insan yaşamıyla temas ettiği sınır bölgelerinde yer alır ve buralarda insanların hem denizden gelen tehlikelerden korunmalarını hem de onun nimetlerinden faydalanmalarını sağlamak için ritüel pratikler yapılır. Özellikle takarabune (hazine tekneleri) kültürü, denizin getirdiği zenginliklerin ve kutsal hediyelerin sembolik bir ifadesidir. Deniz, Japon halk inançlarında hem olumsuz hem de olumlu anlamlarla yüklü bir semboldür. Kirliliğin ve tehditlerin yanı sıra refah ve bereketin de kaynağı olan deniz, Japonya’nın kozmolojik ve dini dünyasında merkezi bir rol oynar. Bu çift yönlü anlam, denizin Japon kültüründe hem sınır çizici hem de bağlayıcı bir unsur olarak görülmesini sağlar.²¹

1.1. Tokoyo

Tokoyo kavramı oldukça geniş bir anlam ufkuna sahiptir. Bu yüzden tanımını yapmak oldukça zordur. Mekânsal açıdan genellikle “denizin ötesinde bulunan” bir yer olarak tanımlanır. Japon tarihiyle ilgili en eski kaynaklardan biri olan Nihongi’de anlatıldığına göre İmparator Suinin bir gün hizmetkârı olan Tajima Mori’ye tokoyoya gitmesini ve tachibana (Japon portakalı) adı verilen kokulu meyveyi bulup getirmesini emreder. Tajima Mori denizler boyunca seyahat edip bu meyveyi arar. On yılın sonunda bulur ve onu tokoyodan Japonya’ya getirir. Döndüğünde İmparator’un ölüm haberini alan Tajima Mori gözyaşları içinde ne kadar uzak diyarlara gittiğini, korkunç dalgaları geçtiğini ve ulaştığı yerin Tanrıların gizemli âleminde başka bir şey

¹⁶ İbrahim Emre Şamlıoğlu, *Çin ve Japon Dinlerinde Dağ Kültü* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018).

¹⁷ Maitreya, Budizm’de gelmesi beklenen kurtarıcıdır. Pali dilinde Metteya, Çince Mi-lo-fa, Japoncada ise Miroku denir. Onun gelecek Buda olduğuna inanılır. bk. Şinasi Gündüz, *Din ve İnanç Sözlüğü* (Konya: Vadi Yayınları, 1998), 243.

¹⁸ Bozkurt Güvenç, *Japon Kültürü* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2002), 55.

¹⁹ Fabio Rambelli, “General Introduction- The Sea in the History of Japanese Religions”, *The Sea and the Sacred in Japan- Aspects of Maritime Religion*, ed. Fabio Rambelli (London: Bloomsbury Academic, 2018), xiii.

²⁰ Bernard Faure, *Gods of Medieval Japan* (Honolulu: University of Hawaii Press, 2002), 3/353.

²¹ bk. Rambelli, “General Introduction”, xvi-xvii.

olmadığını söyler.²² Bu anlatı en eski metinlerde tokoyonun denizin ötesindeki gizemli, bilinmeyen dünya olarak anlaşıldığını gösterir. Ayrıca sadece Japon portakalının değil Japonların pirinçten yapılan içkisi sakeinin geldiği yerin tokoyo olduğuna dair anlatılar bulunur. Sihir ve şifa Tanrısı olan Sukunabikona tarafından, dünyanın kurulmasına yardım etmeye geldiği zaman tokoyodan getirildiğine inanılır.²³

Tokoyo sadece bazı ürünlerin denizin ötesinden ilk geldiği yer olarak kabul edilmemiştir. Ayrıca yeni yılın ilk dalgasıyla gelen suya “tokoyo dalgası” anlamına gelen *tokoyo-nami* adı verilmiştir. Bu dalganın gençliği ve yenilenmeyi simgeleyen “ilk su” olduğuna inanılmıştır. Japonya’nın güneyinde bulunan Okinawa ve Suruga Körfezi gibi bazı bölgelerde yeni yıla girildiğinde deniz veya nehir kıyılarına vuran ilk üç taş “tokoyo taşları” denilmiştir, çünkü bu taşların tokoyo dalgasına binerek geldiğine inanılmıştır. Bu taşlar özellikle taş ocak yapımında kullanılmıştır.²⁴

Okinawa bölgesinde tokoyo kelimesindeki “yo” karakteri “pirinç/çeltik” anlamında kullanılmıştır. Kelimeye yüklenen bu anlam tokoyonun bu bölgede her zaman bol miktarda pirinç mahsulüyle ilişkilendirildiği şeklinde yorumlanmıştır. Sahil bölgelerinde ise fırtına sonrası kıyıya vuran deniz kabukları ve balıkların tokoyodan gönderilen hediyeler olduğuna inanılmıştır. Geleneksel Japon inanışına göre tokoyo hem iyiliklerin hem de kötülüklerin kaynağı olan anavatan olarak görülmüştür. Hatta korkunç salgın hastalıkların ya da sıçan, çekirge ve bit gibi zararlı yaratıkların Tokoyo’dan geldiği kabul edilmiştir. Bu nedenle tokoyodan gelen olumsuz unsurları geri göndermek için halk arasında törenler düzenlenmiştir. Zararlı olarak görülen bu unsurlar, aynı zamanda tokoyonun bir tür “hediyesi” olarak kabul edildiği için misafirperver bir yaklaşımla karşılanmıştır. Halk, zararların tamamen önlenemeyeceğinin bilincinde olarak, yalnızca bu zararların boyutunu azaltmaya odaklanmıştır. Bu düşünce tarzı, felaket getiren bir tanrıya aynı zamanda bir bereket tanrısı olarak tapınma anlayışına evrilmiştir.²⁵

Tokoyo, Tanrıların yaşadığı yer olduğu için zamansal olarak “ebedî âleme” işaret eder. Bu âlemden ziyarete gelen ve iyi şans getiren Kamiler olduğuna inanılır. Ayrıca tokoyonun ölen insanların ruhlarının gittiği yerlerden biri olduğu ve ruhların burada yaşamaya devam ettiği kabul edilir.²⁶ Bu sebeple tokoyo, yaşlanmanın ve ölümün olmadığı bir diyar, diğer bir ifadeyle sonsuz hayatın ülkesidir.²⁷ Fakat özellikle Budizm’in halk arasında yayılmasıyla birlikte Saf Topraklar inancı tokoyoyu içine alacak şekilde genişler ve zamanla tokoyo ruhların yenilenerek geriye döndükleri bir cennet hâline gelir.²⁸

Tokoyo ebedi hayatın yaşandığı denizin ötesindeki hayali topraklar olarak anlaşılmış ve öte âlem olarak genellikle bu dünyanın (Japonya) dışına konumlandırılmıştır. Bununla birlikte tokoyonun yeri hususunda farklı yaklaşımlara da rastlanmıştır. Japonya’daki dört büyük adadan biri olan Shikoku’daki Muroto Burnu’nun güneydoğu kıyılarında olduğu ve Honshu’nun diğer tarafında yer alan Izumo şehrinden tokoyoya ulaşılabilirdiği kaynaklarda yer almıştır.²⁹ Ayrıca Japonya’nın güneyinde bulunan Ise yakınlarındaki Shima sahili de tokoyoya bakan kutsal, vahşi ve tehlikeli bir burun olarak tanımlanmıştır.³⁰

1.2. Takarabune/Hazine Gemisi

Takarabune, Shichi Fukujin adı verilen Yedi Şans Tanrısı tarafından yönetilen hazine gemisidir. Genellikle tek direği ve yelkeni olan ejderha başlıklı Çin tarzı bir gemi olarak tasvir edilmiştir. Yelken, üzerinde “iyi talih” yazan bir yazı karakteriyle süslenmiştir. Ayrıca geminin üst tarafında bulunan bir turna, alt kısımda ise bir kaplumbağa bu yolculuğa eşlik etmektedir.³¹

Takarabune’yi kullanan Yedi Şans Tanrısı’nın, kökenleri Hint, Çin ve yerli Japon servet tanrılarına dayanan bir grup tanrı olduğuna inanılmaktadır. Bunlar; zenginlik ve servet tanrısı olan Daikoku; dürüstlük ve adil ticaret tanrısı Ebisu; sevimlilik, güzellik ve müzik tanrıçası Benten; bilgelik ve uzun ömür tanrıları Fukurokuju ve Jurojin; itibar ve asaletin tanrısı Bishamon ile cömertliğin ve sevimliliğin tanrısı Hotei’dir. Bu tanrılar her yıl, yeni yılın bir önceki gününde cennetten gelen hazine gemisini limanlara yönlendirmektedir. Bu geminin Japon halkı için hazırlanmış hediyelerle dolu olduğuna inanılmaktadır. Bu hediyelerden bazılarının basit ve neredeyse çocuksu bazılarının ise oldukça sıra dışı eşyalar oldukları görülmektedir. Bu hediyeler arasında görünmezlik şapkası, tanrıların hazinelerinin anahtarları, bilgelik kitaplarının parşömenleri, tükenmeyen

²² *Nihongi- Chronicles of Japan from the Earliest Times to A.D. 697*, çev. W. G. Aston (New York: Routledge, 2011), 186-187.

²³ Michael Ashkenazi, *Handbook of Japanese Mythology* (California: ABC-CLIO, Inc., 2003), 280.

²⁴ Faure, *Gods of Medieval Japan*, 3/344-345.

²⁵ Kenichi Tanigawa, “Tokoyo (The Eternal World)- The Archetype of the Japanese World View”, çev. Tadashi Hori ve Rebecca Jennison, *Review of Japanese Culture and Society* 1/1 (1986), 88-89.

²⁶ Teigo Yoshida, “The Stranger as God: The Place of the Outsider in Japanese Folk Religion”, *Ethnology* 2 (1981), 89.

²⁷ Delmer M. Brown, *The Cambridge History of Japan* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993), 329.

²⁸ bk. Jacqueline I. Stone ve Mariko Namba Walter (ed.), *Death and the Afterlife in Japanese Buddhism* (Honolulu: University of Hawaii Press, 2009), 3-5.

²⁹ Ashkenazi, *Handbook of Japanese Mythology*, 280.

³⁰ Faure, *Gods of Medieval Japan*, 3/345.

³¹ Ashkenazi, *Handbook of Japanese Mythology*, 266.

cüzdan, peri tüylü cübbe ve Hotei'nin servet çantası bulunmaktadır. Bu hediyelerin hepsinin özel anlamları bulunmaktadır. Örneğin Hotei'nin bez çantası yiyecek ve içecek dâhil insanların isteyebileceği her şeyi içinde barındırmaktadır.³²

Yedi Şans Tanrısı ve hazine gemisinin resminin basılı olduğu ahşap baskılara da takarabune denilmektedir. Yeni yıla girmeden önce bir gemide satılan takarabune baskıları evlerde saklamak veya uzun süreli kullanım için üretilmemekte, sadece yeni yılda görülecek olan ilk rüya için yastığın altına yerleştirilmektedir. Çünkü yeni yılda görülecek ilk rüya, gelecek yıla dair bilgi vermektedir. Başka bir ifadeyle bu gece görülecek rüya, rüyayı gören kişinin âdeta bir yıllık kaderini belirlemektedir. Görülebilecek en iyi rüyalardan biri Fuji Dağı'dır, şahin ve patlıcan görmek de iyiye işaret olarak yorumlanmaktadır. Bu rüya şayet kötüyse takarabune baskısı nehre veya denize atılmaktadır. Böylece kötü kaderin suyla birlikte silindiğine ve kişiden uzaklaştığına inanılmaktadır.³³

Yedi Şans Tanrısı'ndan biri olan Hotei diğer tanrılar arasında en popüler olandır ve kökleri Budizm'e dayanan bir Tanrı'dır. Hotei, genellikle şişman, neşeli ve kel bir keşiş olarak tasvir edilmektedir. Çocukların koruyucu azizidir ve genellikle olumsuz koşullara rağmen neşesini koruyan, mutlu bir kişiliği temsil etmektedir. Japonya'da oldukça tanınmış, meşhur bir figür olan Hotei gezici bir hayat sürmektedir.³⁴

Hotei'nin Çin'de yaşamış bir keşiş olduğu ve ona ait anlatıların Çin'den Japonya'ya ulaştığı düşünülmektedir. Çin kaynaklarında anlatıldığına göre Hotei, 10. yüzyılda Çin'de yaşadığı bilinen Pu-tai isimli bir keşişti. Çin'in doğusunda bulunan bir bölgede dünyaya geldi. O kadar şişmandı ki bir çantaya benziyordu. Alnı dar ve göbeği kocamandı. Konuşması ise alışılmışın dışındaydı, bazen kendisine sorulan sorulara soruyla ilgisi olmayan cevaplar verirken bazen de hiç cevap vermiyordu.³⁵ Nerede olduğu fark etmeksizin yatıp uyuyordu. Sahip olduğu tek eşya sırtında taşıdığı çantaydı. Bir pazar yerine ya da kasabaya gittiğinde insanlardan sadaka dilenirdi. Kendisine verilenlerin bir kısmıyla karnını doyurur, artanları çantasına koyardı. Kışın karın üstünde uyurdu ve kar bedenini rahatsız etmezdi. Bu sebeple olağanüstü bir varlık olduğu düşünüldü. Ayrıca insanların geleceğini, iyi ve kötü talihlerini söylerdi, söyledikleri de doğru çıkardı. Yazdığı bir şiirle kendisinin geleceğin Buda'sı olan Maitreya'nın enkarnasyonu olduğunu ilan etti ve 10. yüzyılın başında ise nirvanaya ulaştı.³⁶

2. Maitreya'nın Gemisi

Budizm MS 6. yüzyılın ortalarında Kore üzerinden Japonya'ya ulaşmıştır. Japon kaynaklarına göre Kore krallarından biri Japon imparatoruna Buda'nın bir ikonunu ve Budist yazıların Çince çevirilerini hediye olarak göndermiştir. Geleneksel kaynaklar bu olayı MS 552 yılına tarihlendirirken günümüzde daha yaygın olarak kabul edilen tarih 538'dir. Ancak Budizm'in Japonya'ya etkileri bu tarihlerden önce Kore Yarımadası'ndan göç eden Çinli ve Koreli Budistlerle başlamıştır.³⁷

Japonya'ya gelen Budist fikirler, kısa sayılabilecek bir zaman diliminde ülke genelinde yayılmıştır. Budist din adamları, Budizm'in kurtuluş odaklı öğretilerini halka benimsetmek ve yaymak amacıyla, Japonların saygı duyduğu bazı Kami figürlerini, Budist mezheplerinden biri olan Mahayana'da önemli bir yere sahip olan Bodhisattvalar olarak tanıtmışlardır. Aynı zamanda Sakyamuni Buda başta olmak üzere birçok Bodhisattva figürünün de birer Kami olduğunu dile getirmişlerdir.³⁸

Mahayana'da "geleceğin Buda'sı" olarak bilinen Bodhisattva Maitreya inancı da erken bir dönemde Japonya'ya girmiştir. Mahayana sutralarında Maitreya'nın şu anda Tusita cennetinde ikamet ettiği ve 5,6 milyar yıl sonra dünyaya dönerek üç büyük vaaz vereceği belirtilir. Bu vaazların ardından milyarlarca insan nirvanaya ulaşacağı, dünyadaki tüm varlıklar yanılısma ve dünyevi tutkularından tamamen kurtulduğunda evrenin Japoncada *Miroku no yo* olarak adlandırılan barış ve mükemmellik çağına diğer bir ifadeyle cennet çağına gireceği anlatılır.³⁹

³² Reiko Chiba, *Seven Lucky Gods of Japan* (Tokyo: Charles E. Tuttle Company, 1966), 5-9.

³³ Elizabeth Kiritani, *Vanishing Japan- Traditions, Crafts & Culture* (Rutland: Charles E. Tuttle Company, 1995), 156-158. Ayrıca yeni yılın ilk gecesi için yastık altına takarabune baskısı konulmaya Muramachi Dönemi'nde (1336-1568) başlandığı, Edo döneminde (1603-1868) ise halk arasında yayıldığı düşünülmektedir. Günümüzde çok yaygın olmamakla birlikte ikinci dünya savaşına kadar bu uygulamanın devam ettiği bilinmektedir.

³⁴ Alexander F. Otto - Theodore S. Holbrook, *Mythological Japan, or Symbolisms of Mythology in Relation to Japanese Art* (Philadelphia: Drexel Biddle Publisher, 1902), 62.

³⁵ Bu tekniğe Japoncada koan (Çince kung-an) denilmektedir. Kelime anlamı "halk olayları"dır. Bu terim ustalar ve öğrenciler arasındaki diyalojik karşılaşmalara dayanan esrarengiz ve genellikle şok edici cevaplara atıfta bulunur. Budist geleneğinde manevi eğitim için pedagojik araçlar olarak kullanılır. Çin'de ortaya çıkan koanların kullanımı Vietnam, Kore ve Japonya'ya yayılmıştır. Detaylı bilgi için bk. Steven Heine - Dale S. Wright (ed.), *The Koan Texts and Contexts in Zen Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 2000), 3.

³⁶ Helen B. Chapin, "The Ch'an Master Pu-tai", *Journal of the American Oriental Society* 53/1 (1933), 49-51.

³⁷ H. Byron Earhart, *Japanese Religion: Unity and Diversity* (California: Wasworth Publishing Company, 1982), 40; Yoshiro Tamura, *Japanese Buddhism A Cultural History*, çev. Jeffrey Hunter (Tokyo: Koesi Publishing Co., 2000), 16-17.

³⁸ Hüsamettin Karataş, "Erken Dönem Japon Budizmi", *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/2 (2013), 59.

³⁹ Carmen Blacker, "Millenarian Aspects of the New Religions in Japan", *Tradition and Modernization in Japanese Culture*, ed. Donald H. Shively (New Jersey: Princeton University Press, 1971), 591.

Budizm'in Japon halkı arasında benimsenmesinde rol oynayan anahtar figürlerden biri kral naipliği yapan Prens Shotoku (574-622) olmuştur. Japon kaynaklarında anlatıldığına göre inancında son derece samimi olan ve zamanının en büyük bilgini olarak kabul edilen Prens Shotoku, Çin klasiklerinin yanı sıra Budist kutsal metinlerini de öğrenen sanat aşığı bir lider olarak halkın saygısını kazanmıştır.⁴⁰

Budizm'in yayılması sırasında saray çevresinde bazı çekişmeler yaşanmıştır. Japon dini tarihi üzerine yazılan kaynaklarda, özellikle Nihongi'de anlatıldığına göre Budizm'i destekleyen Soga Ailesi ile bu yeni dine karşı çıkan Mononobe Ailesi arasında siyasi ve ideolojik gerilimler yaşanmıştır. Mononobe Ailesi, Budizm'in yabancı bir dini gelenek olduğunu vurgulayarak bu dinin kabul edilmesinin yerli Kamileri öfkeli edeceğini ve ülkeye felaket getireceğini savunmuştur. Ancak Budizm halk arasında yavaş yavaş yayılmaya devam etmiştir. MS 592 yılında Soga Ailesi, tahta kendi soylarından gelen İmparatoriçe Suiko'yu geçirmiştir. Suiko'nun tahta geçişinden bir yıl sonra yeğeni Prens Shotoku naip olarak atamıştır. Devletin kontrolünü ele alan Prens Shotoku, o dönemde çeşitli zorluklarla mücadele eden Japonya'nın kültürel ve dini yapısını güçlendirmek amacıyla Budizm'in benimsenmesine öncülük etmiştir.⁴¹

Prens Shotoku Budizm karşıtı Mononobe klanına karşı kazandığı zaferle Japonya'da Budizm'in geleceğini garanti altına alan dindar bir Budist hükümdar olarak görülmüştür. Yönetimde yer aldığı dönem barış ve huzur içinde geçtiği için Maitreya Buda'nın dünyaya geldiği dönemde yaşanacak olan barış, huzur ve refahla özdeşleştirilmiş ve Shotoku'nun Maitreya'nın enkarnasyonu olduğuna inanılmıştır.⁴² Maitreya'nın Japonya'da bir imparatorla özdeşleşmesiyle Maitreya, imparatorun kişisel Kamisi olarak diğer Kamiler arasındaki yerini almıştır. Ayrıca sekizinci yüzyılın başlarında, İmparator Shomu tarafından Şinto Kami Tapınağının içine Maitreya bölümü yaptırılmıştır.⁴³

Maitreya Buda inancının Japonya'da nasıl yayıldığı hakkında tarihsel kaynaklarda başka ipuçları da bulunmaktadır. Nara şehrindeki tapınaklardan birinde yer alan Maitreya'nın bir ikonuna dair anlatı özellikle dikkat çeker. Kaynaklarda anlatıldığına göre bu ikonun hikâyesi Doğu Hindistan'da başlar ve yapılışı esnasında pek çok mucize görülür. İkon, Kral Chogan tarafından yapılan bir yeminle inşa edilmeye başlanır. Ardından ikonun yapmak için doğaüstü güçlere sahip bir çocuğun mucizevî bir şekilde ortaya çıktığı anlatılır. İkon tamamlandıktan sonra, Ko ülkesinin⁴⁴ büyük bakanı ikonun Japonya'ya getirmek için bir gemiyle yola çıkar. Fakat denizlerde yaşayan Ejderha Kamisi onu kıskanır ve Maitreya'nın ikonunu taşıyan gemiyi batırmaya çalışır. Büyük bakan ile Ejderha Kamisi arasında görüşmeler yapılır ve sonunda bir anlaşma sağlanır. Böylece ikon denizi güvenli bir şekilde geçer ve Japonya'ya ulaşır.⁴⁵ Her ne kadar bu anlatı bir tapınağın kuruluşu ile ilgili de olsa Maitreya inancının Japonya'ya nasıl geldiği hakkında bilgi verir. Denizden bir gemiyle gelen Maitreya Buda ikonu, Japon halkının benimsediği Kami inancı ile Buda inancının bir araya gelişini ve bütünleşmesini yansıtır.

Maitreya Buda inancının Japonya'ya girişi daha eski tarihlere dayanmakla birlikte Maitreya'nın Japon halk inançlarıyla bütünleşmesinin bir sonucu olarak Maitreya'nın bir gemi ile geleceği inancının 14. yüzyıldan itibaren Japon halkı arasında yayıldığı düşünülmektedir. *Miroku no fune* adı verilen Maitreya'nın gemisinin bir gün denizin karşısındaki cennetten Japonya'nın güneyinde bulunan Kashima açıklarına geleceğine inanılmaktadır. Ayrıca bu gemi pirinçle dolu olarak tasvir edilmektedir. Çünkü Maitreya çağını başlatacak ve sonsuz bolluk dönemini getirecek ürünün pirinç olduğuna inanılmaktadır.⁴⁶ Günümüzde ise halk arasındaki popülerliğini kaybetmesine rağmen *Miroku no fune* kavramı Japonya'da İbaragi'den Shizuoka şehrine kadar, deniz kıyısında bulunan kasaba ve köylerde hala kullanılmaktadır.⁴⁷

Bazı bölgelerde Maitreya'nın gemisinin gelmesi için yazılan şiirler, şarkılar bulunmaktadır. Bu şarkıların sözlerinin büyük ölçüde Maitreya'nın gemisinin gelmesine ve bolluk çağını getirmesine yönelik bir tür dua oldukları anlaşılmaktadır. Şarkılar "Dünya bir çağın sonuna ulaştı, Maitreya'nın gemisi geliyor" gibi ifadeler içermektedir. Japonlar, Maitreya'nın gelişini hakkında şiirler/şarkılar söyleyerek ekilen pirinç tohumunun bol hasat vermesi ve bereketli olması için dua etmektedir.⁴⁸

⁴⁰ Charles Eliot, *Japanese Buddhism* (New York: Routledge, 2013), 202.

⁴¹ bk. Tamura, *Japanese Buddhism A Cultural History*, 26-30.

⁴² Christine M. E. Guth, "The Pensive Prince of Chugui- Maitreya Cult and Image in Seventh-Century Japan", *Maitreya, the Future Buddha*, ed. Alan Sponberg - Helen Hardacre (Cambridge: Cambridge University Press, 1988), 209-210.

⁴³ Joseph M. Kitagawa, *On Understanding Japanese Religion* (United Kingdom: Princeton University Press, 1987), 248.

⁴⁴ İran ve Orta Asya'yı içeren bir bölgeye karşılık gelmektedir. İkonu taşıyan kişinin Kore'de yer alan Silla Krallığı'nın başbakanı olduğu da rivayet edilmektedir.

⁴⁵ Abe Yasuro, "Buddhas from Across the Sea- The Transmission of Buddhism in Ancient and Medieval Temple Narratives (engi)", çev. Or Porath, *The Sea and the Sacred in Japan- Aspects of Maritime Religion*, ed. Fabio Rambelli (London: Bloomsbury Academic, 2018), 123-124.

⁴⁶ Winston Davis, *Japanese Religion and Society- Paradigms of Structure and Change* (Albany: State University of America, 1992), 286.

⁴⁷ Miyata Noboru, "Types of Maitreya Belief in Japan", *Maitreya, the Future Buddha*, ed. Alan Sponberg - Helen Hardacre (Cambridge: Cambridge University Press, 1988), 180.

⁴⁸ Blacker, "Millenarian Aspects of the New Religions in Japan", 592.

Maitreya'nın gemisiyle ilgili yazılan şiirlerden biri ise şöyledir:

“Maitreya'nın gemisi geliyor!

Kashima, Ise ve Kasuga'nın tanrıları dümendedir.

Bir bulutun üstünde Hindistan'dan on üç prenses geliyor.

Pirinç saçarak geliyorlar, önlerinde alabildiğine pirinç

Ve onlardan sonra Maitreya gelecek, ayrıca pirinç dağıtacak

Dünya geniş ve mahsul boldur.

Beş tahıl olgunlaşıyor ve dünya halkı bayram ediyor

İleriye mi gidelim yoksa geriye mi?

Sonra Maitreya geliyor!”⁴⁹

Maitreya'nın gemisiyle ilgili yazılan bu şarkılara danslarla eşlik edilmiştir. *Miroku odori* adı verilen Maitreya dansları Japonya'da geleneksel olarak Haziran ve Temmuz aylarında mabetlerde ve kutsal mekânlarda gerçekleştirilen ritüellerden biridir. Bu dansların ve şarkıların dilsel analizi, onların Edo dönemine (1600-1868) ait olduğunu göstermektedir. Miroku'nun dönüşüne dair halk inançlarında, onunla birlikte bir *mikonun* (şaman ya da rahibe) da geleceği fikri öne çıkmaktadır. Bu inanç, Kashima Tapınağı'nda bulunan Omono adındaki rahibenin kehanetleriyle ilişkilendirilmiştir. Omono, her yılın öncesinde o yılın nasıl geçeceği ile ilgili kehanetlerde bulunmuş ve bunun Maitreya çağını anımsatan bir ortam oluşturduğuna inanılmıştır. Maitreya çağı, tarımsal bereket diliyle ifade edilmiş, bolluk ve refah dolu bir dönem olarak tasvir edilmiştir. Miroku odori, dünyayı arındırmayı, kötülükleri ve salgın hastalıkları defetmeyi amaçlayan bir halk geleneği olarak gelişmiştir. Bu dans ve şarkılar, özellikle Edo döneminin başlarında Japonya'nın farklı bölgelerinde yaygınlaşmıştır. Halk arasında Maitreya'nın yeryüzüne inişini haber veren özel bir takvim kullanılmıştır. Bu takvime göre, Yılan Yılı Maitreya Yılı olarak görülmüş ve bu yılın felaketlerle dolu olacağı, ancak ardından refah dolu bir dönemin geleceği inancı yaygınlaşmıştır. Edo, Kyoto ve Osaka gibi büyük şehirlerde bu inançlar, ekonomik krizler veya salgın hastalıklar sırasında daha da güçlenmiştir. Yeni Yıl ritüellerinin bazı yıllarda tekrarlandığı ve bu ritüellerin kıtlık ya da salgın dönemlerinde Maitreya'nın merhametini çağırmayı amaçladığı kaydedilmiştir.⁵⁰

Japon halk takvimi, Maitreya'nın dönüşüne dair kehanetlerle şekillenmiştir. Özellikle Yılan ve Ejderha yılları, su ve yenilenme temasıyla ilişkilendirilmiştir. Bu yıllarda yaşanan kıtlık ve felaketler, halk arasında Maitreya'nın gelişine yönelik beklentileri artırmıştır. Maitreya'nın, bu zor dönemlerde acil bir kurtarıcı olarak yeryüzüne inmesi beklenmiştir. Bu inançlar, Maitreya'nın barış ve refah getiren bir kurtarıcı olarak algılanmasını sağlamıştır. Özellikle büyük sosyal ve ekonomik çalkantılar döneminde Maitreya'nın yakında geleceğine dair beklentiler yoğunlaşmış, halk arasında “Miroku yılı” olarak adlandırılan gayri resmi dönem adları ortaya çıkmıştır. Örneğin, Onin Savaşı'nın (1467-1477) neden olduğu yıkım ve sefaletten sonra Miroku'nun yakında geleceğine dair inanç alevlenmiş ve doğu Japonya'nın birçok yerinde Miroku yılı olarak bilinmesine yol açmıştır. Benzer şekilde, Ashikaga döneminin sonlarında yaşanan ekonomik zorluklar, Miroku dönemine yönelik beklentileri yeniden canlandırmıştır.⁵¹

Sonuç

Budizm'in Japonya'ya girişi, yalnızca dini bir dönüşüm değil, aynı zamanda yerli inançlarla yeni bir kültürel sentezin oluşumunu da beraberinde getirmiştir. Budizm'de önemli figürlerden biri olan Maitreya Buda inancı, Japon halk inançlarıyla bütünleşerek hem dini hem de toplumsal yaşamda derin izler bırakmıştır. Maitreya, kurtarıcı bir figür olarak tarımsal bereket, barış ve refah dönemlerinin habercisi olarak görülmüş ve bu beklenti halk arasında güçlü bir inanç sistemi oluşturmuştur.

Prens Shotoku gibi tarihsel figürlerin liderliğinde Budizm, Japonya'nın sosyal ve politik yapısına hızla bütünleşmiş; bu süreçte Budist ve Şinto unsurlarının karşılıklı etkileşimi belirleyici olmuştur. 14. yüzyılda başlayıp özellikle Edo döneminde yaygınlaşan Maitreya'nın gemisi inancı, Miroku dansları ve şarkıları, halkın zorlu dönemlerde umutlarını ve refah beklentilerini canlı tutmak için geliştirdiği ritüeller olarak dikkat çekmiştir. Bu ritüeller halkın dini ve sosyal dayanışmasını güçlendiren birer araç olmuştur.

Maitreya'nın geleceğine dair kehanetler ve Miroku yılı inançları, Japon halkının sosyal krizlerle baş etme mekanizmaları geliştirdiğini göstermektedir. Bu inançlar, özellikle ekonomik çalkantılar, salgın hastalıklar ve savaş dönemlerinde güçlenmiş,

⁴⁹ Noboru, “Types of Maitreya Belief in Japan”, 180.

⁵⁰ Miyata Noboru, “Types of Maitreya Belief in Japan”, 180-183.

⁵¹ Ouwehand, *Namazu-e and Their Themes*, 101-104.

Maitreya'nın merhamet ve kurtuluş vadeden figürü halkın moral kaynağı olmuştur. Bu bağlamda, Japon halk takvimi ve ritüelleri, Budizm'in Japon kültürüne özgün bir şekilde nasıl adapte edildiğinin ve halkın bu inançlarla nasıl bağlar kurduğunun somut göstergeleridir.

Budist kutsal metinlerinde bir gökyüzü cenneti olan Tusita'da yaşayan ve bu dünya hayatının sonunda yeryüzüne inerek insanları kurtuluşa ulaştıracak olan Maitreya Buda, Japonya'da denizin ötesindeki tokoyoda yaşayan ve pirinç dolu bir gemiyle tarımsal bolluk ve bereket getiren bir figür olarak anlaşılmıştır. Maitreya'nın gemisi daha çok tarımsal bolluk ve bereketle ilişkilendirilmiş, deniz ürünleriyle bağı hakkında bir bilgiye rastlanmamıştır. Özellikle Güneydoğu Asya ve Çin'de, Maitreya Buda'ya inanç zaman zaman toplumsal huzursuzluklar ve yönetime karşı isyan hareketleriyle ilişkilendirilmişken⁵² Japonya'da halk inançlarıyla bütünleşerek Maitreya'nın gemisi gibi farklı bir renge boyanmıştır.

Günümüze gelindiğinde ise Maitreya'nın denizden bir gemiyle geleceği inancı halk arasında önemini yitirmiştir. Bunun nedeni Japonya'da hızlı sanayileşmeyle birlikte kıyı şeridinin doldurulmuş ve kıyıların denizden elde edilen ürünler için birer pazara dönüşmüş olması olabilir. Dolayısıyla Japon halkının, yaşam alanı olarak, deniz kıyısından uzaklaşmasıyla deniz temelli halk inançları zayıflamıştır. Ayrıca geçmişte Japonya'nın dış dünya ile bağını koparan ve kısmen de olsa izole olmasına neden olan deniz günümüzde aşılması oldukça kolay bir engel haline gelmiştir. Denizin ötesi Japon halkı için gizemini kaybetmiştir.

⁵² Davis, *Japanese Religion and Society*, 286.

Kaynakça | References

- Alpcan, Namık Berke. *Dini Motivasyonlu Terörle Hukuki Mücadele Politikası: Japonya'nın Aum Shinrikyō ile Mücadele Örneği*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Ashkenazi, Michael. *Handbook of Japanese Mythology*. California: ABC-CLIO, Inc., 2003.
- Blacker, Carmen. "Millenarian Aspects of the New Religions in Japan". *Tradition and Modernization in Japanese Culture*. ed. Donald H. Shively. 563-600. New Jersey: Princeton University Press, 1971.
- Bostan, Enes. *Modern Bir Japon Dini Akımı: Tenrikyo*. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Brown, Delmer M. *The Cambridge History of Japan*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- Chapin, Helen B. "The Ch'an Master Pu-tai". *Journal of the American Oriental Society* 53/1 (1933), 47-52.
- Chiba, Reiko. *Seven Lucky Gods of Japan*. Tokyo: Charles E. Tuttle Company, 1966.
- Davis, Winston. *Japanese Religion and Society- Paradigms of Structure and Change*. Albany: State University of America, 1992.
- Dinler, Enbiye Mahbube. *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Oomoto*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Earhart, H. Byron. *Japanese Religion: Unity and Diversity*. California: Wasworth Publishing Company, 1982.
- Eliot, Charles. *Japanese Buddhism*. New York: Routledge, 2013.
- Faure, Bernard. *Gods of Medieval Japan*. 3 Cilt. Honolulu: University of Hawaii Press, 2002.
- Guth, Christine M. E. "The Pensive Prince of Chugui- Maitreya Cult and Image in Seventh-Century Japan". *Maitreya, the Future Buddha*. ed. Alan Sponberg - Helen Hardacre. 191-214. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- Gündüz, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*. Konya: Vadi Yayınları, 1998.
- Güvenç, Bozkurt. *Japon Kültürü*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2002.
- Heine, Steven - Dale S. Wright (ed.). *The Koan Texts and Contexts in Zen Buddhism*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Kaplan, Azize. *Geleneksel Şinto Dininde Yaşam ve Ölüm*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Kaptan, Zeynep. *Japonya'da Bir Yeni Dini Hareket: Aum Shinrikyo*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Karaböcek, Kübra. *Dinler Arası İlişkiler Perspektifinden Japonya'da Şintoizm-Budizm Etkileşimi*. Amasya: Amasya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Karaoğlu, Yetkin. *Japon Yeni Dini Hareketi: Ōmoto*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Doktora Tezi, 2022.
- Karataş, Hüsamettin. "Erken Dönem Japon Budizmi". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18/2 (2013), 53-67.
- Karataş, Hüsamettin. *Nichiren Budizmi*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2020.
- Karataş, Hüsamettin. "Şintoizm'de Arınma Ritüelleri". *The Journal of Academic Social Science Studies* 78 (2019), 1-12.
- Kiritani, Elizabeth. *Vanishing Japan- Traditions, Crafts & Culture*. Rutland: Charles E. Tuttle Company, 1995.
- Kitagawa, Joseph M. *On Understanding Japanese Religion*. United Kingdom: Princeton University Press, 1987.
- Kitagawa, Joseph M. "Prehistoric Background of Japanese Religion". *History of Religions* 2/2 (1963), 292-328.
- Mullen, Patrick B. "Belief and the American Folk". *The Journal of American Folklore* 113/448 (2000), 119-143.
- Nihongi- Chronicles of Japan From the Earliest Times to A.D. 697*. çev. W. G. Aston. New York: Routledge, 2011.
- Noboru, Miyata. "Types of Maitreya Belief in Japan". *Maitreya, the Future Buddha*. ed. Alan Sponberg - Helen Hardacre. 175-191. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- Otto, Alexander F. - Holbrook, Theodore S. *Mythological Japan, or Symbolisms of Mythology in Relation to Japanese Art*. Philadelphia: Drexel Biddle Publisher, 1902.
- Ouwehand, Cornelis. *Namazu-e and Their Themes- An Interpretative Approach to Some Aspects of Japanese Folk Religion*. Leiden: E. J. Brill, 1964.
- Pezeu-Massabuasu, Jacques. *The Japanese Islands- A Physical and Social Geography*. çev. Paul C. Blum. Rutland: Charles E. Tuttle Company, 1978.
- Rambelli, Fabio. "General Introduction- The Sea in the History of Japanese Religions". *The Sea and the Sacred in Japan- Aspects of Maritime Religion*. ed. Fabio Rambelli. xii-xxv. London: Bloomsbury Academic, 2018.
- Stone, Jacqueline I. - Mariko Namba Walter (ed.). *Death and the Afterlife in Japanese Buddhism*. Honolulu: University of Hawaii Press, 2009.
- Susuz Aygül, Merve. *Orta Çağ Sötō Zen Budizminde Manastır Hayatı ve Dindarlık*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.
- Şamlıoğlu, İbrahim Emre. *Çin ve Japon Dinlerinde Dağ Kültü*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Şenavcu, Halil İbrahim. *Dünden Bugüne Japon Budizmi: İnanç ve Uygulamaları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Doktora Tezi, 2015.
- Şenavcu, Halil İbrahim. *Japon Dini Bayramları*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Şenavcu, Halil İbrahim. "Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği". *Mizânü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 13 (2021), 195-219.

- Tamura, Yoshiro. *Japanese Buddhism A Culturel History*. çev. Jeffrey Hunter. Tokyo: Koesi Publishing Co., 2000.
- Tanigawa, Kenichi. "Tokoyo (The Eternal World)- The Archetype of the Japanese World View". çev. Tadashi Hori - Rebecca Jennison. *Review of Japanese Culture and Society* 1/1 (1986), 85-91.
- Taşkın, Rümeysa. *Japon Yeni Dini Hareketlerinde Temel İnanç Esasları ve İbadetler*. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Üstek, Merve. *Şintoizm'de Kadının Konumu*. İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Yasuro, Abe. "Buddhas from Across the Sea- The Transmission of Buddhism in Ancient and Medieval Temple Narratives (engi)". çev. Or Porath. *The Sea and the Sacred in Japan- Aspects of Maritime Religion*. ed. Fabio Rambelli. 119-131. London: Bloomsbury Academic, 2018.
- Yaşkan, Samet. *Şintoizmde İbadet*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Yoshida, Teigo. "The Stranger as God: The Place of the Outsider in Japanese Folk Religion". *Ethnology* 2 (1981), 87-99.

